

El vampir que va revolucionar (i terroritzar) el cinema: 100 anys de «Nosferatu»

L'obra mestra de Friedrich Wilhelm Murnau és la inspiració de centenars de pel·lícules i gèneres, tot i ser una còpia matussera sense drets de la novel·la clàssica de Bram Stoker

Max Schreck, interpretant a Nosferatu, en un dels moments més icònics del film | Prana-Film GmbH

Mirada buida, un rostre demoníac, mans enlaire i unes ungles que espantarien el mateix Diabole. **Nosferatu és un monstre sorgit de les tenebres**, convertit en l'expressió més obscura possible del terror exposat a través d'una pantalla en una època en què les llegendes podien aterrar la gent amb qualsevol història que sortís fora dels canons judeocristians. El 1922, el cineasta **Friedrich Wilhelm Murnau** va estrenar una obra que revolucionaria el setè art per sempre, tot i la jove edat d'aquesta expressió artística. **El vampir Nosferatu celebra 100 anys**. Un segle des de la seva arribada a les vides del públic que converteix aquest 16 de febrer en una data icònica en la història del cinema. Mai ni res va tornar a ser igual.

La dècada dels anys 20 va estar marcada per un conjunt de pel·lícules **de cinema mut** que, encara avui dia, mantenen una vigència única i han estat les influències més clares de gèneres, sagues, autors o films icònics. **Artísticament, el Nosferatu de Murnau és una meravella de categoria**, donades les circumstàncies de les tècniques de l'època, els recursos i la mínima carrera cinematogràfica existent. Basant-se en representacions pictòriques i quadres famosos, el cineasta alemany va crear una ambientació mística i terrorífica que suposaria la influència de moltíssimes pel·lícules al llarg de les dècades posteriors.

Nosferatu sorgeix d'una productora alemanya de cinema mut que va tenir una vida completament efímera. Tan curta va ser la seva existència que només va arribar a encarregar-se de la cinta del vampir i es va declarar en fallida l'any següent d'estrenar el film de Murnau. **L'encàrrec del guió, fent un tripijoc digne d'un triler**, va suposar escriure una història que es basés, de manera lliure (però en part molt fidedigna), en l'obra clàssica de terror de Bram Stoker, coneguda mundialment: **Dràcula**.

Max Schreck, en la mítica postura de Nosferatu, que es convertiria en una influència per al cinema de terror
Foto: Prana-Film GmbH

Recursos limitats, només una càmera (i per tant, només un cel·luloide, que va haver de ser cuidat com el Sant Greal) i el talent de Murnau van quallar en una de les obres cinematogràfiques més importants de tots els temps. Referència absoluta de les famoses obres del cinema mut que van suposar **l'expressionisme alemany**, va aconseguir esdevenir única en aquest gènere en introduir una gran llista d'escenes d'exterior que van dotar de vida un cinema enclaustrat en interiors teatralitzats.

Tot i ser condemnada per delictes d'infracció de drets d'autor, el monstre *Nosferatu* gaudeix d'una vida pròpia, allunyada i tot, del concepte general que es té de la imatge del comte Dràcula. La vídua de Bram Stoker, **Florence Balcombe**, va denunciar i guanyar el judici per aquestes vulneracions de l'obra original, però no va assolir aplacar la mística i el talent de la pel·lícula de Murnau. *Nosferatu* va aconseguir crear escola a l'hora de generar tensió argumental i un fil narratiu en el gènere de terror, gairebé en igualtat de condicions amb la pionera ***The Birth of a Nation***

(1915), **obra de D.W. Griffith**, pare del cinema modern molt influenciat pel racisme, xacra que va inundar les seves primeres pel·lícules.

Els detalls d'una història que va plagiar Dràcula

L'interpret **Max Schreck** (curiosament, el seu cognom significa "ensurt" en alemany) va dotar de vida **el comte Orlok**, nom que substituïa el de Dràcula, en un paper que canviaria per sempre la història del cinema. Molts pocs malvats arriben a l'alçada de l'impacte en el públic i la influència en la indústria. Al seu nivell només hi podem trobar personatges com **Darth Vader** (*Star Wars*), **Harry Powell** (*The Night of the Hunter*), **Norman Bates** (*Psycho*), **la Bruixa de l'Oest** (*The Wizard of Oz*) o el **Joker de Heath Ledger** (*The Dark Knight*).

La bruixa de l'Oest, Norman Bates, Harry Powell a la fila superior; Darth Vader i el Joker, a la inferior

Alexander Granach, Gustav von Wangenheim, Greta Schröder, GH Schnell i Ruth Landshoff completaven un repartiment històric per a uns papers pràcticament calcats de la novel·la d'Stokor. I és així com només el vampir d'Schreck ha quedat immutable amb el pas del temps, gràcies a les tècniques pictòriques i cinematogràfiques de Murnau i la fotografia de **Fritz Arno Wagner**, un veritable geni de la il·luminació.

Tots aquests ingredients gaudeixen d'un **colofó de luxe, la banda sonora**, veritable vertebradora de la sensació d'ofec, tensió i horror que busca la pel·lícula, com es pot veure **en aquesta mítica escena que va crear escola**. Encara ara, diverses escenes del film són objecte d'estudi i referència per a tots els professionals del cinema que busquen la creació ambiental del terror.

Diversos estudis, com el del guionista, cineasta i acadèmic **Salvador Rubio**, apunten a la influència artística de la pintura en la posada en escena de Murnau per a aquesta pel·lícula. El romanticisme alemany, representat de manera principal per **Caspar David Friedrich**, té molt pes en la representació dels exteriors, en els enquadraments de la càmera, en la il·luminació o les

expressions dels artistes.

Un moment del film mut de Murnau Foto: Prana-Film GmbH

En una barreja entre quelcom teatral i l'avantguarda cinematogràfica de l'època, *Nosferatu*, **amb les mans alçades i les seves ungles amenaçadores**, celebra els seus 100 anys mantenint la seva frescor terrorífica. L'obra ha estat tan venerada que ha transgredit en altres àmbits culturals i artístics, des de la música, a la televisió o a l'imaginari col·lectiu. La coreografia de Michael Jackson en el seu mític videoclip de *Thriller* està inspirada en el film de terror. El moviment de braços és influència de la postura del vampir, de qui es va inspirar el coreògraf de Jackson (qui era un gran fan del terror gòtic clàssic), per fer la postura mítica del ball, a més de com seria "que els zombis ballessin".

No va ser fins el 1979 que el cineasta **Werner Herzog** es va atrevir a fer una nova adaptació de *Nosferatu*, amb un resultat notable. A diferència de *Dràcula*, l'obra de Murnau ha estat pràcticament intocable. El film, de domini públic a diversos països com els Estats Units i Alemanya, es pot veure a les plataformes de **Filmin i Movistar**.